

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM FAKULTETI

BOSHLANG'ICH TA'LIM KAFEDRASI

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XALQARO
TAJRIBALAR: YANGI AVLOD
DARSLIKLARI, MILLIY DASTUR VA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
INTEGRATSIYASI**

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari

2023-yil, 19-may

BUXORO – 2023

O'QUVCHI-YOSHLAR MA'NAVY TAFAKKURINI TARBIYALASHDA MA'NAVY VA MA'RIFIY ISHLARNING AHAMIYATI N.B. Adizova F.Ibrohimova	553
BOSHLANG'ICH SINFLARIDA ERTAKLARNI MULTIMEDIA ASOSIDA O'QITISH Abdiqodirova Iroda Norqul qizi.....	555
KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI BOLALARDA TIL O'RGANISHGA BO'LGAN QIZIQISHLARINI OSHIRISHNING PSIXOLOGIK YONDASHUVI Shuxratjonova Rixsinisaxon Nasrulla qizi.....	557
BOSHLANG'ICH SINFLARIDA O'QISH VA YOZISH KO'NIKALARINI RIVOJLANTIRISH Kenjayeva Muhayyo Abdumurodovna Normurodova Nigora Erkin qizi	560

BOSHLANG'ICH SINFLARINING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY METODLARDAN FOYDALANISH Yoqubova Hilola Asrorjon qizi Yoqubova Bonuoy Alisher qizi D.B. Axmedova	562
BOSHLANG'ICH SINFLARIDAGI NOTANISH SO'ZLARNING XUSUSIYATIGA BOG'LIQ RAVISHDA ULARNI TUSHUNTIRISH USULINI TANLASH Rajabova Xurshidabonu G'olib qizi.....	564
BOSHLANG'ICH SINFLARINI TEXNOLOGIYA DARSLARIDA MILLIY O'QUV DASTURI ASOSIDA TEXNOLOGIYA TA'LIMINI TASHKIL ETISH METODIKASI Nozima Tursunova Ilhomovna.....	566
YANGI AVLOD ADABIYOTLARINI YARATISHDA-BOSHLANG'ICH TA'LIM YO'NALISHIDA FAOLIYAT YURITADIGAN PEDAGOGLARINING DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISH Siddikov Xasan Taxirovich.....	568
TEXNOLOGIYA DARSLARINI MILLIY DASTUR ASOSIDA TASHKIL ETISHNING HOZIRGI HOLATI Nozima Tursunova Ilhomovna.....	572
TURKISTON JADID MAKTABLARI TARAQQIYOTIDA ISMOIL GASPRINSKINING O'RNI Axrorov Ixtiyor Doniyorovich	574
ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLIKLARIDAGI HIKOYALAR ORQALI O'QUVCHILARNING FIKRLASH QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH Alimova Mavluda Adiz qizi.....	577
BOSHLANG'ICH SINFLARIDA ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLIGIDA SINTAKSIS BO'LIMIGA E'TIBOR QARATILGANLIGINING MAVJUD HOLATI Yaxshiyeva Latofat Rashidovna.....	579
BOSHLANG'ICH SINFLARIDAGI HIKOYALAR KO'LAMI VA O'RGANISHDAGI YAXLITLILIK VA IZCHILLIK Saidova Mohinur Jonpo'latovna Idiyeva Gulchehra Izomovna	582

4-SHO'BA: RAQAMLI TEXNOLOGIYA - BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'QUVCHILARNING KOMPETENSIYAVIY FAOLIYATINI TASHKIL ETISH MEKANIZMI SIFATIDA

БОШЛАНГИЧ СИНФЛАРДА МОБИЛЬ УҚИТИШ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ Р. Ибрагимов Ф.Қосимов	586
ФОРМИРОВАНИЕ КЛЮЧЕВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ И ПЕДАГОГОВ В ОБУЧЕНИИ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ Джумаев Жасур Маманазарович	597
TALABALARNING DASTURLASHGA OID KOMPETENSIYALARINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA RIVOJLANTIRISH Kasimov Feruz Fayzulloevich	600
BOSHLANG'ICH SINFLARINING O'QITUVCHILARINING KASBIY-METODIK KOMPETENTLIGINI OSHIRISHNING MODIFIKATSION IMKONIYATLARI Saidova Mohinur Jonpo'latovna.....	602
MISOL VA MASALALARNI BIROR BELGISIGA KO'RA SINFLARGA AJRATISH BO'YICHA TOPSHIRIQLAR USTIDA ISHLASH F.M. Kasimov Sh. T. Ro'ziqulova	609
WAYS TO PREVENT DISAGREEMENTS AND SUICIDAL BEHAVIOR IN STUDENTS Togaeva V. BDzhumaev Mamanazar Irgashevich.....	614
BOSHLANG'ICH SINFLARDA TABIATSHUNOSLIK FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI O.Y. Tolibova	615
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ МАТЕМАТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ Сабиров Азизбек Азадович	617
THE ESSENCE OF CORRECTING CONFLICTS IN DIFFICULT CHILDREN'S RELATIONSHIPS Sultanov Raushan Asykbayevna Dzhumaev Mamanazar Irgashevich.....	621
KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR TARBIYA DARSLARINI TASHKIL ETISH Saidova Gavhar Ergashovna	623

TALABALARNING PRAGMATIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING METODIK MODELINI Adizova Nodira Baxtiyorovna.....	625
FORMATION AND DEVELOPMENT OF INFORMATION COMPETENCIES Dzhamashova Gulnur Ablakhatovna Dzhamashev Mamanazar Irgashevich.....	628
THE ACTIVITY OF A TEACHER-PSYCHOLOGIST IN MODERN SCHOOLS Utebayeva Aliya Tulkibayevna Dzhamashova Gulnur Ablakhatovna	631
BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINING NUTQIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA FOLKLOR NAMUNALARINING AHAMIYATI Sh.U. Sariyev	634
BOSHLANG'ICH SINFI "TABIYIY FANLAR" DARSLARIDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH G'.M. Sayfullayev G. Hakimova, S. O'ktamova, M. Qosimova, N. Ergasheva.....	636
ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSIDA BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINING LINGVISTIK KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Latipova Shahrinoz Bobirovna	640
BOSHLANG'ICH SINFI MATEMATIKA DARSLARIDA AXBOROTLAR BILAN ISHLASH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING TUTGAN O'RNI Idiyeva Niginabonu Erkin qizi	642
BOSHLANG'ICH SINFLARDA MANTIQUIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH Ibrohimova Mohichehra Furqat qizi.....	644
BO'LAJAK TARBIVACHILARDA KASBIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ELEKTRON RESURSLARDAN FOYDALANISH AHAMIYATI Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi ...	646
MASALANI MUHOKAMA QILIB YECHISH YUZASIDAN USULIY TAVSIYALAR Shoyeva Yulduz Amin qizi.....	648
O'QUVCHILARDA KASBIY NUTQ KOMPETENSIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH Temirova Kumushoy Sadriddinovna.....	650
KASRLARGA OID TOPSHIRIQLARNI BAJARISHDA BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARI DUCH KELADIGAN QIYINCHILIKLARGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR Mexmonova Sitara Imomovna.....	652
KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYA MAZMUN MOHIYATI VA O'QUVCHILARDAGI KOMMUNIKATIV QOBILIYAT IFODASI Habibova Kumushoy Hamidovna Homidova Malika Olimovna.....	656
IJTIMOVIY TARMOQLARDAN TO'G'RI MAQSADDA FOYDALANISH ORQALI MEDIAMADANIYATNI SHAKLLANTIRISH Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi Bo'riyeva Shaxnoza Inat qizi	658
BOSHLANG'ICH SINFI DARSLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH HAMDA ULARNING DIDAKTIK ASOSLARI Karimova Kamola Komil qizi	661
BOSHLANG'ICH SINFLARDA VAQTGA OID TUSHUNCHALARNI O'RGATISH METODIKASI Muxammedova Muattar Iskandar qizi Fayzullayeva Sarvinov Nabi qizi.....	663
INTERFAOL METODLAR YORDAMIDA BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINING IJODIY QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH Jumayeva Habiba G'aforovna.....	666
BOSHLANG'ICH SINFI TARBIVIA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING IJTIMOVIY VA HUQUQUIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHNING UZVIYLIGI Hakimova Nargiza Supxonovna.....	668
ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH UCHUN PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH Karimova Dilnoza	670
INKLYUZIV TA'LIM: AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI, XUSUSIYATLAR VA TAVSIYALAR Shoxista Shodiyevna Nizomova Ubaydullayeva Pokizabonu Qahramon qizi.....	673
INNOVATIVE AND INCORPORATING WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF PRESCHOOL EDUCATION Eshim Mardanov Nafosat Salimova Lobar Abdusaidova	675
BOLA RIVOJLANISHI SOXALARINING KOMPETENSIYALARI Sodiqova Yulduz Kamolovna Osomiddinova Zuxra.....	677
КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ - ОСНОВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ Миртурсунова Юлдуз Абдумаликовна	681
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARDA NUTQIY KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH - KASBIY FAOLIYATNING MUHIM QISMI Nuradilova Aselxan Dilshodxo'ja qizi Ortiqova Dilsabo Munavvarjon qizi.....	683

8. Saidova, G.E. "PIRLS-BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING BAHOLASH DASTURIDA ISHTIROK ETISHI". *PEDAGOGS jurnali* 1.1 (2022): 194-196.
9. Saidova G.E. "MANTIQIY MASALALAR YECHISHDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH". *PEDAGOGS jurnali* 1.1 (2022): 60-61.
10. Saidova G.E., Sanokulova S.F. "EFFICIENCY OF USING THE TECHNOLOGY OF DIDACTIC GAMING EDUCATION IN THE ELEMENTARY CLASSES". *EUROPEAN RESEARCH*.-2020.-S: 118-120.
11. Saidova M.J. Ta'limda multimedialardan foydalanish va uning didaktik imkoniyatlari. Boshlang'ich ta'limga raqamli texnologiyalarni tatbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari. – Buxoro. 2021.
12. Саидова М., Каримова К. Boshlang'ich sinflar o'quvchilarini masala yechishga o'rgatish metodi va usullari //Общество и инновации. – 2022. – Т. 3. – №. 3/5. – С. 59-68.
13. Saidova M.J. BOSHLANG'ICH SINFLAR MATHEMATICS DARSLARIDA CREATIVE TOPSHIRIKLAR USTIDA ISHLASH (TIMSS MISOLIDA) //E Conference Zone. – 2022. – С. 21-24.
14. Saidova M.J. CONTENT OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL AND METHODOLOGICAL AND MATHEMATICAL COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS //E Conference Zone. – 2022. – С. 14-18.
15. Саидова М. Masofaviy o'qitishni tashkil etish shakllari va ularning o'ziga xos xususiyatlari //Общество и инновации. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 141-150.
16. Yarashov M.J., Barotova F.B. Boshlang'ich ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish metodikasi. Boshlang'ich ta'limga raqamli texnologiyalarni tatbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari. – Buxoro, 2021.
17. www.eduportal.uz
18. www.ziyonet.uz

BOSHLANG'ICH SINFLARDA MANTIQIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Ibrohimova Mohichehra Furqat qizi

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Bu maqolada boshlang'ich sinflarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirish metodikasi haqida fikr yuritilgan. Boshlang'ich sinflar o'quvchilarining dunyoqarashini va mantiqiy fikrlashini rivojlantirish uchun raqamli texnologiyalar bilan ishlash haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: mantiqiy tafakkur, mantiq, mantiqiylik, mantiqiy topshiriq, raqamli texnologiya.

Mantiqiy tafakkurni rivojlantirish borliqni, voqeilikni, idrok etish usuli sifatida tafakkur bilan bog'liq bo'lib, boshlang'ich sinflarda arifmetik amallar bilan ishlash, mantiqiy masalalar ustida ishlash, ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan ongli foydalanish, mustaqil ishlashni tashkil etish jarayonida shakllanadi.

O'quvchilarga o'qituvchi tomonidan qo'yiladigan talablar ko'p hollarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishga xizmat qilmaydi. Ta'limda faqat bilimlarni tarkib toptirishga e'tiborni qaratish ta'lim sifati va samaradorligining pastlashiga olib keladi. Vaholanki, mantiqiy tafakkuri keng bo'lgan o'quvchilargina bilimlarni mustaqil o'zlashtira oladi. Shu sababli, boshlang'ich sinflarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirish juda muhimdir.

"Mantiq" so'zi arab tilidan olingan bo'lib, yunon tilidan olingan "fikir", "so'z", "qonun" ma'nosini anglatadigan "logika" so'zining arab tilidagi ifodasi hisoblanadi (falsafa qomusiy lug'ati).

"Mantiqiylik" bu mantiq, mantiqiy asos, qonuniylik, asosiylik demakdir.

Hech kimga sir emaski, boshlang'ich sinflar o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishning asosi matematika fanidir. Matematik misol-masalalarni yechish boshlang'ich sinflar o'quvchilarining fikrlash, katta qulaylik yaratadi. Boshlang'ich sinflar o'quvchilarida mantiqiy fikrlashni rivojlantirish katta ahamiyatga ega. Chunki, kichik maktab yoshida o'quvchilar o'zlari uchun kerak bo'ladigan bilimlarning tayanch asosini oladilar. Aynan shu bilimlari kelajakda o'rganiladigan fanlar uchun qulaylik yaratadi va dasturilamal sifatida xizmat qiladi.

Nizomiy nomidagi TDPU fan doktori, professor – Ibragimov Rasqul tomonidan yozilgan "Boshlang'ich maktab o'quvchilarida bilish faoliyatini shakllantirishning didaktik

asoslari" nomli doktorlik dissertatsiyasida keng yoritilgan bo'lib, disseratatsiyada boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilish jarayoni psixologik, falsafiy tarafdin keng ochib berilgan.

Shuni takidlab o'tish kerakki, boshlang'ich sinflarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirish uchun ko'proq mantiqiy topshiriqlardan foydalanish yaxshi natija beradi. Aynan mantiqiy topshiriqlar ustida ishlash uchun maktab boshlang'ich sinf darsliklariga murojaat qilamiz.

Tafakkur – inson aqliy faoliyatining yuksak shakli; obyektiv voqelikning ongda aks etish jarayoni. Tafakkur atrof muhitni, ijtimoiy hodisalarni, voqelikni bilish quroli, shuningdek, inson faoliyatini amalga oshirishning asosiy sharti sanaladi. U sezgi, idrok, tasavvurlarga qaraganda voqelikni to'la va aniq aks ettiruvchi yuksak bilish jarayonidir. Tafakkur deb, voqelikdagi narsa va hodisalarni ular ortasidagi boglanishlarni fikran, umumlashtirib, vositali yol bilan aks ettirishga aytiladi. Voqelik tafakkurda, idrok va tasavvurdagiga nisbatan chuqurroq va to'laroq aks etadi.

Hozirgi rivojlanib borayotgan zamonda bolalar ongini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni beqiyosdir. Chunki, hozirgi kunda raqamli texnologiyalar insonlar hayotida o'z o'rnini egallab ulgurdi. Ammo bolalarning bo'sh vaqtlarini keraksiz kompyuter o'yinlari va telefon o'yinlaridan asrash uchun fan topshiriqlarini ham elektron va qiziqarli ko'rinishga olib kelish zamon talabi bo'lib bormoqda.

Raqamli texnologiya – elektron ma'lumotlar bilan ishlash imkoniyatini beruvchi vositalar bo'lib, ular insonlar hayotini, yashash tarzini yaxshilashga, xizmatlarni osonlashtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ibrohimova M. BOSHLANG'ICH SINFLARINING MATEMATIKA DARSLARINI O'TISHDA "DAY GAME" DAN FOYDALANISH //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2021. – Т. 3. – №. 3.3.
2. Ibrohimova M.F. IMPROVING INTEGRATION IN TEACHING ARITHMETIC PRACTICES IN PRIMARY SCHOOL MATHEMATICS //УЧЕНЫЙ XXI ВЕКА. – С. 31.
3. Ibrohimova M. Boshlang'ich matematika darslarida arifmetik amallarni qo'llashda ta'lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasi //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
4. Ibrohimova M. Problems That Arise In the Classroom in the Educator and Their Optimal Solutions //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
5. Ibrohimova M. Boshlang'ich matematika darslarida arifmetik amallarni qo'llashda ta'lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasi //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2021. – Т. 8. – №. 8.
6. Jonpulatovna S.M., Qizi I. M. F. Improve Pupils' Knowledge and Personal Qualities Through Educational Tools in Elementary Mathematics Classes //Middle European Scientific Bulletin. – 2021. – Т.
7. Qosimov F.M., Qosimova M.M. МАТЕМАТИКАДАН ИЖДИЙ О'QUV TOPSHIRIQLARINING METODIK XUSUSIYATLARI //BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 206-211.
8. Qosimov M.F., Kasimov F.F. Methods of teaching to solve non-standard problems //Middle European Scientific Bulletin. – 2021. – Т. 11.
9. QOSIMOV F. BOSHLANG'ICH SINFLARINING O'QUVCHILARINI SODDA MASALALAR BILAN TANISHTIRISH METODIKASI //ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz). – 2020. – Т. 1. – №. 1.
10. Саидова М., Каримова К. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini masala yechishga o'rgatish metodi va usullari //Общество и инновации. – 2022. – Т. 3. – №. 3/5. – С. 59-68.
11. Saidova M.J. BOSHLANG'ICH SINFLARINING MATEMATIKA DARSLARIDA CREATIVE TOPSHIRIQLAR USTIDA ISHLASH (TIMSS MISOLIDA) //E Conference Zone. – 2022. – С. 21-24.
12. Saidova M.J. CONTENT OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL AND METHODOLOGICAL AND MATHEMATICAL COMPETENCE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS //E Conference Zone. – 2022. – С. 14-18.
13. Саидова М. Masofaviy o'qitishni tashkil etish shakllari va ularning o'ziga xos xususiyatlari //Общество и инновации. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 141-150.
14. Saidova G. E. "BOSHLANG'ICH SINFLARINING O'QUVCHILARINING O'QUV FAOLIYATINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY LOYIHALARDAN FOYDALANISH". *Conferencea* (2023): 33-37.